

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 342/2018-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmíra Mamojku prerokoval sťažnosť advokáta [REDACTED], [REDACTED], pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9 T 138/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo advokáta [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9 T 138/2007 p o r u š e n é b o l o .

2. Advokátovi [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 200 € (slovom tisícdeväťsto eur), ktoré j e Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 342/2018-11 zo 4. septembra 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť advokáta [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 T 138/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom dochádza k zbytočným prieťahom. Poukázal na nasledujúce skutočnosti:

„Návrhom na priznanie odmeny voči Okresnému súdu Žilina zo dňa 5.10.2013, podanom dňa 15.11.2013, som si uplatnil nárok na priznanie odmeny za obhajobu obvineného [REDAKOVANÉ] (ustanovenie obhajcu opatrením Okresného súdu Žilina Tp 223/2007 zo dňa 22.3.2007).

Nakoľko Okresný súd Žilina o mojom návrhu nerozhodol, obrátil som sa na predsedu Okresného súdu Žilina so sťažnosťou zo dňa 28.4.2016, pričom som žiadal rozhodnutie vo veci.

Predseda Okresného súdu Žilina na moju sťažnosť reagoval vyjadrením k sťažnosti na prieťahy v konaní č. 1SprS/220/2016 zo dňa 10.5.2016, z ktorej vyplýva, že v súdnom spise sa nenachádza môj podaný návrh.

Na vyjadrenie predsedu okresného súdu som reagoval urgenciou sťažnosti zo dňa 12.5.2016, v ktorej som žiadal o okamžité rozhodnutie o mojom návrhu a priložil som k urgencii sťažnosti rovnopis návrhu na priznanie odmeny s pečiatkou Okresného súdu Žilina, s ktorej vyplýva, že návrh na priznanie odmeny bol podaný osobne na podateľni okresného súdu dňa 15.11.2013.

Na moju urgenciu sťažnosti reagoval predseda okresného súdu doplnením vyjadrenia k sťažnosti na prietahy v konaní č. 1SprS/220/2016 zo dňa 19.5.2016, z ktorého vyplýva, že na základe mnou preukázaného podania návrhu na priznanie odmeny o mojom návrhu bolo rozhodnuté dňa 17.5.2016. Súčasne predseda okresného súdu uviedol, že moja pôvodná sťažnosť bola opodstatnená a dôvodne podaná.

Napriek vyjadreniu predsedu Okresného súdu Žilina doposiaľ mi nebolo doručené ani rozhodnutie o návrhu na priznanie odmeny obhajcu a ani odmena mi nebola vyplatená.“

3. Sťažovateľ zdôraznil, že okresný súd o jeho návrhu na priznanie odmeny nerozhodol už 4 roky a 8 mesiacov, pričom o tomto návrhu mal rozhodnúť do 30 dní od jeho podania.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby prikázal okresnému súdu rozhodnúť o návrhu sťažovateľa bez zbytočných prietahov a zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €.

5. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprS/278/2018 z 2. októbra 2018 doručeným ústavnému súdu 8. októbra 2018 vyjadril k sťažnosti predseda okresného súdu, ktorý predložil vyjadrenie zákonného sudcu a zoznam procesných úkonov vykonaných vo veci sp. zn. 9 T 138/2007. Z vyjadrenia zákonného sudcu vyplýva, že vo veci bol vyhlásený rozsudok 11. januára 2008 a následne po jeho vyhotovení bol celý spis odovzdaný na ďalšie konanie vyššej súdnej úradníčke a asistentke. Poukázal tiež na to, že vec nie je skutkovo a právne zložitá a už vôbec nie, pokiaľ ide o rozhodovanie o trovách trestného konania. V súlade so skutočnosťami uvedenými v podanej ústavnej sťažnosti ďalej uviedol, že po sťažnosti sťažovateľa adresovanej predsedovi okresného súdu bola uznesením okresného súdu zo 17. mája 2016 sťažovateľovi priznaná odmena a náhrady za zastupovanie odsúdeného [REDAKOVANÉ] v predmetnej trestnej veci. Toho istého dňa, t. j. 17. mája 2016 bol príslušný spisový materiál odovzdaný asistentke senátu 9 T na expedovanie predmetného uznesenia. Uvedené uznesenie však bolo odsúdenému [REDAKOVANÉ], sťažovateľovi a Okresnej prokuratúre Žilina zaslané až 20. augusta

2018. Zákonný sudca k tomu uviedol, že uznesenie nebolo sťažovateľovi doručené pravdepodobne z dôvodu administratívnej chyby a v tomto smere ide o extrémne prieťahy v konaní.

6. Predseda okresného súdu tiež vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. K vyjadreniu okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj sťažovateľ. Tento vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 15. októbra 2018 konštatoval, že v predmetnej trestnej veci neboli spôsobené prieťahy v konaní vo veci samej, ale k prieťahom došlo v konaní o priznanie odmeny za obhajobu. Znova uviedol podstatné skutočnosti obsiahnuté už v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom k náprave došlo až v súvislosti s konaním na ústavnom súde, keďže mu už bolo doručené uznesenie okresného súdu o priznaní odmeny za obhajobu a vyplatená odmena. Tiež poukázal na to, že za pochybenia týkajúce sa organizácie práce nesie zodpovednosť okresný súd.

8. Sťažovateľ tiež vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. K porušeniu sťažovateľom označeného práva malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

13. Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť, ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania a napokon aj postup konajúceho súdu.

14. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ide o priznanie odmeny sťažovateľovi za obhajobu v trestnom konaní. Ústavný súd konštatuje, že obdobné konania a rozhodnutia možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

15. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa v rámci konania o priznaní odmeny za obhajobu v predmetnej trestnej veci. Ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadne okolnosti na strane sťažovateľa, ktoré by prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania, čo sa týka priznania jeho odmeny.

16. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu konania a zistil, že z vyjadrenia okresného súdu a z predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ si návrhom doručeným okresnému súdu 15. novembra 2013 uplatnil nárok na priznanie odmeny za obhajobu [REDACTED]. Keďže okresný súd o tomto návrhu nerozhodol, sťažovateľ sa 28. apríla 2016 obrátil na predsedu okresného súdu so sťažnosťou, pričom žiadal o rozhodnutie v danej veci. Nakoniec po preukázaní podania návrhu na priznanie odmeny na podateľni okresného súdu 15. novembra 2013 predseda okresného súdu vyhodnotil sťažnosť sťažovateľa ako opodstatnenú a okresný súd rozhodol o jeho návrhu 17. mája 2016, teda po 2 rokoch a 6 mesiacoch od jeho podania. Uvedené rozhodnutie o priznaní odmeny sťažovateľovi však následne nebolo doručované a odmena mu nebola vyplatená. K náprave došlo až v súvislosti s konaním na ústavnom súde, keď po podaní ústavnej sťažnosti okresný súd 20. augusta 2018 vyexpedoval predmetné rozhodnutie, ktoré následne 31. augusta 2018 nadobudlo právoplatnosť. Na základe uvedeného uznesenia už bola sťažovateľovi aj vyplatená odmena. Z uvedených skutočností vyplývajú prietahy v konaní o priznanie odmeny za obhajobu v dĺžke 4 rokov a 9 mesiacov, pričom extrémne prietahy boli uznané aj zo strany okresného súdu.

17. Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že predmetným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 T 138/2007 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

18. Hoci ústavný súd zistil, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa, neprikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 9 T 138/2007 konal bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy, pretože označená vec už bola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená, a to uznesením okresného súdu o priznaní odmeny sťažovateľovi č. k. 9 T 138/2007-1195 zo 17. mája 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 31. augusta 2018.

III.

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

21. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

22. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, čo odôvodnil dĺžkou obdobia, počas ktorej okresný súd nerozhodol o jeho návrhu, nedodržaním zákonnej lehoty na rozhodnutie, neposkytnutím nápravy zo strany predsedu okresného súdu, nedoručením rozhodnutia o priznaní odmeny po jeho vydaní a nedôvodným zadržaním príjmu za jeho prácu.

23. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Vzhľadom na dĺžku konania o priznaní odmeny za obhajobu v trestnom konaní vedeného okresným súdom v trvaní 4 rokov a 9 mesiacov, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 200 € pre sťažovateľa za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

26. Ústavný súd o úhrade trov konania sťažovateľa nerozhodoval vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ si trovy konania neuplatnil.

27. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2018